

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Defensie
De heer mr. drs. C.A. van der Maat
Postbus 20701
2500 ES Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 27 mei 2024

betreft Nadere vragen inzake locatiekeuze nieuw radarstation Herwijnen

ons kenmerk 165192.66U

Geachte heer Van der Maat,

De leden van de vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) en voor Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving (IWO) hebben met belangstelling kennisgenomen van uw brief¹ van 17 april 2024, in reactie op de brief van de commissie van 20 maart 2024 met nadere vragen aangaande locatiekeuze nieuw radarstation Herwijnen.

De leden van de fractie van de **SP** hebben daarbij kennisgenomen van het ambtelijk memo² dat is nagezonden na de technische briefing van uw ministerie over de voorgenomen plaatsing van een militaire radar in Herwijnen, dat plaatsvond op 30 januari 2024. Naar aanleiding hiervan hebben deze leden nog een aantal vragen en opmerkingen.

In het voornoemde memo wordt het volgende gesteld: "In de schriftelijke beantwoording van vragen (8 december jl.) en tijdens de technische briefing van 30 januari jl. is aangegeven dat in een extreme (oorlogs-)situatie waarin een aanval met een raket plaatsvindt de ICNIRP-contour mogelijk kan worden overschreden. Hiertoe zou in een dergelijke situatie een "override" moeten worden gebruikt. Tijdens de technische briefing is de vraag gesteld of deze functionaliteit moet worden meegenomen in de vergunningaanvraag. Samen met Thales Nederland is opnieuw door het ministerie gekeken welke mogelijkheden bestaan om altijd, dus ook in de genoemde situatie, aan de gestelde vergunningsvoorwaarden te voldoen. Daarop is een softwarematige aanpassing voorgesteld die ervoor zorgt dat het gebruik van de radar, in alle omstandigheden, oorlogs- en vreedstijd, de ICNIRP-norm niet overschrijdt. Door deze aanpassing is er geen noodzaak voor het inbouwen van een "override". De override zit nu niet in de software en zal dus ook niet worden

¹ Zie verslag nader schriftelijk overleg: *Kamerstukken I, 2023-2024, 31936, AX*.

² Memo nadere toelichting naar aanleiding van de technische briefing over het militair radarstation Herwijnen op 30 januari 2024 (6 maart 2024, 2p.), Bijlage bij *Kamerstukken I, 2023-2024, 31936, AX*.

datum 27 mei 2024

ons kenmerk 165192.66U

blad 2

ingebouwd. De vergunningaanvraag zal conform deze lijn worden aangevraagd voor een systeem dat altijd voldoet aan de vergunning gestelde normen, zonder toevoeging van een "override".

De leden van de SP-fractie hebben hierover de volgende vragen.

Moet de ambtelijke nadere duiding in het memo zo worden uitgelegd dat er een softwarematige oplossing is gevonden voor de overschrijding van de ICNIRP-contour, terwijl de functie blijft behouden? Als dat het geval is, dan vragen de leden van de SP-fractie of deze softwarematige oplossing ook gestaafd is door metingen, en zo ja, wanneer die hebben plaatsgevonden. Deze leden vragen u of de Kamer kennis kan nemen van de gedane metingen bij het gebruik van deze functie. Indien er geen metingen hebben plaatsgevonden dan vragen zij u of de Kamer kennis kan nemen van de berekeningen die hebben plaatsgevonden tijdens het gebruik van de functie bij een radar uitgerust met een koepel. Zal dezelfde softwarematige aanpassing ook op de radar in Wier worden toegepast met de bijbehorende functie?

De leden van de SP-fractie hebben ook kennisgenomen van een via de Wet Open Overheid verkregen document³ waarin door de Rijksinspectie Digitale Infrastructuur het volgende wordt gesteld: "Het punt over noodsituaties komt terug in een nieuwe (ministeriële) regeling die in de maak is over blootstellingslimieten. Daarin wordt aangegeven dat ook het ministerie van Defensie zich aan de blootstellingslimieten moet houden, maar dat er dus uitzonderingen mogelijk zijn. Die uitzonderingen benoemt u ook in de Kamerbrief van 20 april jl. Verder spreekt het natuurlijk voor zich dat ook de overheid zich aan de wet moet houden zoals 5.1.2.e vraagt. Ons voorstel zou dan ook zijn om te benadrukken dat de radar moet voldoen aan de ICNIRP-limieten. Daarbij geldt echter wel dat er uitzonderingen mogelijk zijn. Dat stond al duidelijk in het conceptantwoord, maar we hebben nog een paar tekstvoorstellen toegevoegd om dat extra te benadrukken."

De leden van de SP-fractie hebben over dit document een aantal vragen. Door welk ministerie werd of wordt deze ministeriële regeling voorbereid en op wiens initiatief is dit gebeurd? Is deze ministeriële regeling inmiddels afgerond, of is de voorbereiding gestaakt? Hoe verhoudt de nadrukkelijke verwijzing naar de door u in eerdere beantwoording van vragen gewenste uitzonderingen op het voldoen aan de ICNIRP-limieten, zich tot de in het ambtelijke memo aangekondigde aanpassing aan de radar waarmee er, zoals het memo aangeeft, een systeem zal zijn dat altijd voldoet aan de vergunning gestelde normen, in oorlogs- en vreedstijd? Kunt u deze leden toezeggen dat Defensie geen gebruik zal maken van een in een mogelijke ministeriële regeling geboden uitzonderingsgronden om stralingsnormen te overschrijden, omdat u er voor instaat dat de radar in Wier en de voorgenomen radar in Herwijnen te allen tijde, in oorlog en vrede, bij ieder gebruik zullen voldoen aan de ICNIRP-norm, dan wel aan iedere ander van toepassing zijnde stralingsnorm?

De leden van de vaste commissies voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) en voor Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving (IWO) zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag binnen vier weken na dagtekening van deze brief.

³ Bijlage bij: 'Besluit op Woo-verzoek over militaire radarstations in Wier en Herwijnen' 19 maart 2024, WOO RDI document 232 d.d. 11 juli 2023, <https://open.overheid.nl/documenten/e7b0f252-1763-445a-af5d-4aa50a035b53/file>.

datum 27 mei 2024

ons kenmerk 165192.66U

blad 3

Hoogachtend,

Koen Petersen

Voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en
Ontwikkelingssamenwerking

Eric Kemperman

Voorzitter van de vaste commissie voor Infrastructuur, Waterstaat en Omgeving